

wność dla ludzi. (*dokończenie*). — 3). Nowy stolec dachowy, lekki i nadzwyczajnie mocny, wynalazku inżyniera Smart. — 4) Dachówki z lanego żelaza, wynalazku Eliasza Carter. — 5). Aparat do pracowania wśród dymu i szkodliwych dla zdrowia wyziewów, wynalazku P. Roberta. — 6). Ulepszoney kształt kul, wynalazku P. Bowel. — 7). Nowe narzędzie rysownicze do zdejmowania widoków perspektywicznych, wynalazku P. Liebisch. — 8). Ulepszenie w elastycznych materacach i poduszkach na sprężynach, Samuela Pratts. — 9). Sposób czyszczenia oleju lnianego i rzepakowego P. Cogan. — 10). Sposób ustanowienia komunikacji pocztowej w czasie kry na szerokich rzekach. — 11) Nauka hodowania kartofli z nastenia, polecona przez król. towarz. roln. franc. 12). Praktyczna nauka hodowania merynosów; (*dokończenie*). — 13). Rozmaitości, jako to: Śmiertelność ludzi w różnych krajach. — Przeczucia bocianów. — Ciekawa wiadomość dla pszczelarzy. — Chleb z drzewa. — Dobre wino z krajowych winogron. — Wino szampańskie z moszczu gruszkowego. — Powrozy niespalne. — Sposób zdejmowania kitu z szyb u okien.

— (*Artykuł nadesłany*). (*) — Dotychczas same tylko arcydzieła poezji różnych narodów na pociski tak zwaney szkoły romantycznej wystawione były; nowe zjawisko! wyjątek z listów pana Mickiewicza umieszczony w Nr 63 Kurjera Polskiego tchnie bluznierstwem naprzeciw najszczytniejszym płodom rzeźby i malarstwa. Mogłoby jedynie usprawiedliwić p. Mickiewicza, iż listy jego do przyjaciół pisane, wielbiciele jego zaraz ogłaszają w pismach publicznych, jakby wyrocznją Delficką.

Szczególniejszego rodzaju entuzjazmu doznawał p. Mickiewicz, kiedy we wstydem sobie przypomina, iż przed Rzyżem widział dzieła stanowiące chwałę sztuk pięknych. Odlewki Mengsa znajdują się w Dreźnie, dla dania wyobrażenia o dziełach wyborowych rzeźby; lecz nikomu dotąd na myśl nie przyszło stawiać gipsy te obok tworów oryginalnych najpierwszych mistrzów. Madonna Syktyńska Rafaela, Noc Koredzja, takim są zaszczytem galerji Dreźnieńskiej, iż przypomnienie ich wcale nie *wstydzi*; gdyż sam Watykan pyszniłby się posiadaniem tych arcydzieł. W Wenecji i Bolonji zapewne p. Mickiewicz nie raczył się tak długo zabawić, aby w pierwszej jako ojczyźnie Tycyana oglądać dzieła jego i innych mistrzów szkoły Weneckiej; w drugiej zaś S. Cecylję Rafaela, dzieła Karaczich, Guida etc. Ale Florencja trzech-tygodniowym jego pobytom zaszczycona była! Jeżeli Rzym silnie zajmuje badacza przeszłości, miłośnika sztuk pięknych, Florencja ten zbiór zabytków średnich wieków, z której łona tyłu wielkich w każdym rodzaju wyszło ludzi, iż nie bez przyczyny nazwaną była Atenami Włoch, ileż i starożytnych liczy arcydzieł? Jak pojąć, żeby sam tylko zbiór florencekich posagów w *kątku* nawet *Watykanu* pomieścić? Muzeum Medyceuszów, ta prawdziwa świątynia sztuk pięknych, zawiera w sobie co tylko dół i pędzel najcudowniejszego wydać mogły. Trybuna same arcydzieła mieści. Uderza zaraz bóstwo tak uroczej piękności, iż samę przechodzi wyobrażnię, ten ustawiczny przedmiot porównania ze wszystkiemi co tylko natura i sztuka najdoskonalszego wydały; Wenus Medycejska, obok Apollina z Belwederu stanąć może.

(*) Przepraszamy autora tego artykułu, że takowy oddany od kilku dni w redakcji, dopiero dziś dla braku miejsca mogliśmy umieścić.

Rzecz dziwna, iż Wenus o której Homer romantyków, Byron, w dziele swoim Childe Harold z największym mówi uniesieniem, i kilkadziesiąt wierszy opisowi jej poświęcił, na p. Mickiewicza tak mało uczyniła wrażenia, że za pierwszym *przemarszerowaniem* przez muzeum Watykańskie, wstydzi się entuzjazmu swego. *Apollo medycejski*, jeśli daleki od szczytności belwederskiego, wdziękiem swoim zachwyca. *Faun Praxyteles* przez Michała Anioła zrestaurowany, *Szermierze*, *Rotator*, i tak wiele innych sztuk rzeźby, przeszły do nas abyśmy się doskonałości starożytnej dziwili. Wszystkie te posągi w muzeum florencekim zachowane. Grupa familji Niobe, w osobnej umieszczonej została sali. Niobe sama z córką wyrazem swoim wszelkie przechodzi pojęcie. Jakąż to nadzwyczajną sztuką jenjusz dotknął się głazu, takie nadaje mu życie że aż do łez porusza! Niobe macierzyńską wyraża rozpacz, Laokoon energiczne cierpienie ojca; zawisło od szczegółowego uczucia i pojęcia któremu dziełu nadać pierwszeństwo. — Malarstwo także w przybytku tym w całej okazuje się świetności, jak gdyby w zawody iść chciało ze snycerstwem Greków i Rzymian.

Jak Rzym p. Mickiewicza mógł zagłuszyć, kiedy wyjąwszy ulicę Corso, gdzie wiele jest ruchu, miejsca pomników zdają się być dumaniom zostawione: w dzień nawet są puste; *Liwjusz* tam o każdej godzinie sprawdzać można.

W tak krótkim czasie musiał pan Mickiewicz *szybkim krokiem* w marszu wyexaminować uczonych rzymskich, dla tego też dyploma sławy ich wydał *aż po Tyber*. Olbrzymie jest wprawdzie wykonanie kopuły S. Piotra; jenjusz bowiem Michała Anioła postawił Panteon jak w powietrzu, lecz Michał Anioł nie pomyślał zapewne nigdy, ażeby ta kopuła *nakryła wszystkie pomniki Włoch*. Godziż się podobnie mówić o Kolyzeum, Panteonie, Kapitoljum, kolumnie Trajana, i o tysiącznych przedmiotach godnych podziwienia wieków jakie nam samo Forum Romanum przedstawia?

Czemu Rzym tylko p. Mickiewicz nieprzystępnym czyni, mianując Byrona drugim Horacjuszem Koklesem, kiedy Byron inne też miejsca Włoch z wielkim opisał talentem.

Trudno odgadnąć pod jakim względem literatura z Lombardji *groźnie ciągnie i już stoi nad Rubikonem*? To pewna, że u nas śmielsza jest od zwycięzcy Farsalji; ten zażądał, niż przejściem *Rubikonu* podeptał prawa Rzymu, ta zaś bez wzdręgnięcia przeszła *Rubikon* rozsądku, smaku, pogardza tém co prawdziwie jest pięknem, wzniosłem, opartem na zasadach z arcydzieł czerpanych, których wartość na przetrwaniu wieków już ustalona. Jak hordy barbarzyńców napadły Włochy, i nie znając cudów sztuki, nie domyślając się wielkości przestępstwa, wszystkiemu zagładę niosły, tak ci nowi zwolennicy dziwacznych utworów, zniszczyliby chcieli czego ciasne ich pojęcie i bezsilność talentu dosięgnąć nie zdołają.

Życzyćby należało, ażeby Nro 63 Kurjera Polskiego za *rogalki Warszawskie*, a przynajmniej za granicę kraju nie przeszedł, jakieżby zdanie z niego powzięto, o wiadomościach naszych w pięknych sztukach? — *Blokada* smaku (że użyję języka p. Mickiewicza) konieczne jest potrzebna, żadne względy nie powinny skłaniać do przebaczenia poważającym się targnąć na uznane już prawdy, chociażby *kordon* ich rozciągał się aż do przedmów zuchwałej i śmiesznej zarozumiałości, i chociażby swoje saturnalia literackie we wszystkich perjodycznych ogłaszali pismach. T.

— Z *Lublina*. — Od czasu wyjazdu aktorów Krakowskich i Wileńskich pod dyrekcją P.P. Szymkayły i Skibińskich, przesuwały się przez Lublin liczne towarzystwa dramatyczne, które pomimo szumnych afiszów, sztuk nowych i ognia Bengalskiego, nie mając aktorów utalentowanych, doznały zupełnego niepowodzenia.

Najdłużej bawi towarzystwo P. Nowińskiego, ale i temu z tych samych przyczyn bliski zagraża upadek. Aktorka główniejsze podejmująca rolę, obok tego że jest przystojną, nie umie ani stać, ani chodzić, ani mówić. P.P. Nowińscy, którym nie można odmówić talentu, sami bez pomocy innych, nie zdołają utrzymać uwagi nawet pobłażających słuchaczy. — Nadewszystko w postępowaniu P.P. Nowińskich z publicznością, nie widać tej delikatności, jaka cechowała wystawy P. Skibińskiego, i która obok jego znakomitego talentu, najwięcej się przyczyniła do miłego wspomnienia jakie po sobie zostawił.

Od kilku tygodni bawią tu P.P. Serwaczyński i Lewitt, dawali pojedynczo i łącznie koncerty na fortepianie i skrzypcach, publiczność przyjmuje ich z uniesieniem i zasłużonymi oklaskami.

Kassyna tegoroczne są liczniejsze niżeli lat poprzednich. Znikła chęć pierwszeństwa, w zabawie panuje powszechna uprzejmość i rodząca się zład łagodna wesołość, co przypisać należy trafnemu doborowi gospodarzy i postępowi czasu.

ROSSJA. — Posłowie tureccy Halil pasza i Nedszib Sulejman-Efendi, przybyli do Petersburga, stanęli w domu hr. Litta i dnia 28 stycznia podług kalen. dawnego, mieli posłuchanie u N. Pana. W dniu na posłuchanie oznaczonym wysiedli z karet dworskich przed wjazdem do pałacu zimowego, w którym zgromadzili się oficerowie, cywilni, bywający u dworu i kupcy za biletami. Po obu dwu stronach dziedzińca i pokoiów, aż do sali ś. Jerzego stali żołnierze z gwardji. U bramy przyjęli ich dwaj urzędnicy obrzędowi; dwóch furjerów dworskich i dwóch laurów poprzedzało ich, a stojące po obu dwu stronach wojsko, oddawało im honory. Na schodach wyszedł na przeciw nich mistrz obrzędów, a w pokoju kawalergardów powitał ich marszałek dworu. Wielki marszałek dworu i wielki mistrz obrzędów powitali ich w sali, w której mieli czekać posłuchania. Tam proszono ich aby usiedli i przyniesiono im kawy i innych pokrzepiających napojów. Tymczasem wielki szambelan doniósł N. Panu o ich przybyciu, poczem przez cztery następne sale wprowadzeni byli do sali portretowej, z której wielki szambelan zaprowadził ich do sali tronowej, zwaną salą ś. Jerzego. W sali tej przyjmował N. Pan na tronie posłów tureckich. Otaczali tron członkowie N. rodziny, dalej członkowie rady państwa, senatu, jenerałowie i oficerowie sztabu, oraz urzędnicy czterech pierwszych klas. Posłowie wszedłszy do sali, uczynili pierwszy pokłon przy drzwiach, drugi na środku sali, trzeci w niejakić odległości od N. Pana, potem zatrzymali się, i Halil pasza trzymając w ręku list sultana powiedział mowę w języku tureckim którą następnie przeczytano w języku rossyjskim. Przybliżywszy się potem Halil pasza do tronu, podał N. Panu list sultana, a N. Pan oddał go wicekanclerzowi, który położył go na stole w tym celu przygotowanym i odpo-

wiedział posłowi w imieniu N. Pana; odpowiedź jego przeczytano w języku tureckim. Po przedstawieniu urzędników poselstwa w innej sali, udali się posłowie do małej sali tronowej, gdzie tym samym obrzędem, jak N. Pan, przyjmowała ich z tronu N. Pani. Do mieszkań swoich powrócili w tym samym porządku, w jakim przybyli.

— Na przedstawienie J. C. M. W. Xięcia Cesarzewicza, wyniesiony został na stopień rzeczywistego radcy stanu marszałek szlachty Podolskiej, radca stanu i szambelan, hrabia Konstanty Przezdziecki. Podobnie na przedstawienie N. Cesarzewicza, radca nadworny przy gubernatorze Wołyńskim Romanowski, mianowany został radcą kolegjalnym; doktorowie medycyny na Podolu Vokelman, i w Białymstoku Kazimierz Zabella zostali assessorami kolegjalnymi, a dyrektor szkół Podolskich sekretarz kolegiski Kowalewski, otrzymał wyższy stopień.

— Na pamiątkę bitwy stoczony 1812 r. pod wsią Farutynem, będzie wzniesiony kosztem właścian téjże wsi, którzy od hr. S. P. Rumiańcowa otrzymali wolność, pomnik z napisem następującym: *Na tém miejscu rycerstwo rossyjskie pod dowództwem feldmarszałka Kutuzowa, obwarowało się, zbawiło Rossję i Europę.*

ANGLJA. — Z Londynu d. 5 lutego. — W liście z Birmingham donoszą: Rozmowa kupców mających związki z Indjami wschodniemi, miana z xięciem Wellingtonem, nie była wcale zadowolniająca, ponieważ była ze strony xięcia często przerywana i prowadzona tonem rozkazującym. — Kupcy umieścili w raporcie do swych konstytuentów kilka przykrych wyrazów użytych przez xięcia; deputacja atoli uznała za rzecz słuszną zapytać ministra: czyli ma o tém wszystkim uwiadomić swych przyjaciół? xiążę wykreślił wszystkie przykre wyrazy i żalił się że go tak źle rozumiano. — Z Grahams Town na przyładku Dobręj nadziei, donoszą, iż Kaffrowie w ostatnich czasach okazali się nadzwyczaj niespokojni; ciągle wysyłają na wszystkie strony patrole, te jednak nie są w stanie zapobiedz niepokojom. Naczelnik Kaffrów Mackome, odznacza się szczególnieć wykonaniem przez siebie wyprawami; spodziewają się iż gubernator dla położenia granic ciągłym rabunkom wkrótce przedsięwzięcie stanowcze kroki. Mianowicie w Fish-River-Busch jest teraz pełno Kaffrów, którzy zagrażają uderzyć na osadę Grahams Town. Już naczelnicy ułożyli plan jej, lecz szczęściem Gajka przypomniał im klęskę którą ponieśli mężni ich wojownicy w roku 1817 i tym sposobem napad ten szczęśliwie został wstrzymany.

— *Morning Chronicle* wylicza następujące w izbie niższej stronnictwa: 1). Stali stronnicy ministrów; 2). Dawna opozycja wigów; 3). Opozycja dworskich torysów; 4). Stronnicy lorda Althorpe; 5). Stronnicy pana Huskisson; 6). Mała liczba członków do żadnego nienależąca stronnictwa. (Nie jest więc stronnictwem).

— Jaki tylko treść mowy królewskiej w City wiadomą była, spadły natychmiast papiery greckie z 36 na 34 $\frac{1}{2}$.

— Dnia wczorajszego podpisali pełnomocnicy trzech sprzymierzonych dworów, protokół dotyczący się Grecji. Xiążę Leopold Sasko-Koburgski mianowany xiążęciem panującym.

— Pan Herries rozpoczął już urzędowanie swoje jako prezes rady handlowej.

FRANCJA. — *Z Paryża dnia 9 lutego.* — Ponieważ dwór francuzki nie uznał Don Miguela, nie pierwój przeto przywdzieje żałobę po zgonie owdowiałej królowej Portugalskiej, aż o tém ze strony cesarza Brazylskiego, zawiadomiony zostanie.

— Do Lugdunu przybył dnia 5 b. m. książę Baccano, dawniejszy książę Emanuel Godoy; a d. 7 generał Barradas do Paryża.

— Sławny jeograf pan Gosselin umarł dnia 8 b. m. w 79 roku życia swego. — Akademia umiejętności, obrąta na posiedzeniu wczorajszym swymi członkami korrespondentami, pp. Jacobi i Herschel.

GRECJA. — *Z Eginy d. 17 grudnia.* — Wojska nieregularne na wyspie Salamis podniosły bunt z powodu niewypłacanego im żołdu i jako zakładników trzymają pod strażą kommissarzów hr. Augustyna Capodistrias. Prezydent udał się na miejsce, i zdaje się, iż bunt przytłumiony będzie wypłaceniem zaległości. Kolokotroni przedstawił prezydentowi plan utworzenia 8000 regularnego wojska pod dowództwem syna Kolokotroniego, do którego cudzoziemcy tylko jako nauczyciele mają być przyjmowani. Plan ten miał pozyskać zadowolenie prezydenta.

— Książna Piacenzy z domu Marbois, osiadła z córką swoją Elizą, w Grecji. Sławny uczony Mustoxidi, dawniej umieszczony przy poselstwie rossyjskiem w Turynie, przybył tu także, jest on rodem z wyspy Korfu i przyjacielem prezydenta.

— Korrespondent Norymberski umieścił pismo z Szwajcarji, datowane d. 4 lutego, w którym między innymi wyrażono: „Ostatnie doniesienia o stanie Grecji, odebrane w Liworno i w Benatkach (Wenecji), stają się powodem do rozmaitych uwag, utrzymują w nich bowiem, że postanowienia dworów nie wszystkim podobały się Grekom i że w doprowadzeniu tych postanowień do skutku, niejakie trudności napotkać przyjdzie. Słychać że, w różnych stronach Grecji zawiązały się stowarzyszenia, a mianowicie w Nawarynie, Koron, Patras i w. i., w celu podania przełożeni kongresowi narodowemu, obejmujących protestację przeciwko wszelkim wnioskom, mającym na celu ustanowienie odmiany rządu, bez poprzedniczego w tój mierze naradzenia się reprezentantów narodu.”

W. X. POZNAŃSKIE. — *Z Bydgoszczy d. 10 lutego.* — Rejencja tutejsza zapobiegając częstym przypadkom wynikającym z podobieństwa niektórych roślin jadowitych do roślin kuchennych, dołączyła do Nru dwudziestego trzeciego dziennika zesłańcowego, opis tychże i prócz tego kazała rozdać 600 exemplarzy wspomnianego opisu dla szkół. Rada lekarski Dr. Ollenroth, dla tём większego pożytku zrobił 300 herbarzy z tych roślin, które rozdał dla szkół publicznych, równie jak jeden większy dla seminarjum nauczycielskiego w Bydgoszczy.

WŁOCHY. — *Z Lukki d. 27 stycznia.* — Wnocy z dnia 25 na 26 między 3 i 5 godziną, dały się uczuć z małą przerwą 3 mocne wstrząśnienia ziemi.

— Kardynał Firrao umarł dnia 24 b. m. w Neapolu, licząc 93 lat i 6 miesięcy życia; był on najstarszy z kardynałów. Pius VII mianował go w 1801 roku.

— *Z Rzymu 23 stycznia.* Rząd neapolitański zarządził od dni 14 zamknięcie granic dla wszystkich przybywających z Pizy i Ferrary. Powodem tego postępowania ma być śmierć osoby, jak sądzą zmarłej na chorobę do morowej zarazy podobną; wzbudza to powszechne zadziwienie, ponieważ ani u nas, ani w Toskanie, nie istnieje powód do takich kroków. — Przed kilku dniami ujęto tu zastępcę senatora, nazwiskiem Sabatini, i zaprowadzono do warowni; bronił on się karabinijerom i został zraniony; zabrano wszystkie jego papiery; publiczność mniema, iż go oskarżono o związek z węglarzami.

WIADOMOSCI NAUKOWE.

O fenomenach na niebie, które będą widziane od roku 1830 do 1836.

Dziennik angielski *The Literary Gazette* umieścił dość ciekawy w tój mierze artykuł. Niektóre z fenomenów wymienionych przez niego, są oczekiwane z największym upragnieniem przez astronomów; jeżeli sprawdzą się, potwierdzą rachunki oddawna uczynione i przekonają o podobieństwie wyrachowania z największą pewnością tego, co gmin ciemny sądzi być jakimś zjawiskiem mającym związek z losem rodu ludzkiego, narodów, lub mieszkańców jakowych okolic. Najważniejszą jest rzeczą powrót trzech komet już obserwowanych, to jest komety *Encke*, komety *Biela* i komety *Halley*. Oto są przepowiednie fenomenów na niebie mających być widzianymi.

W roku 1830 cztery razy będzie zakryta gwiazda zwana *Aldibaram*; raz szczególniej towarzyszyć będą temu zakryciu inne jeszcze fenomena. W Anglii nie będzie to widzialne zupełnie. — Wielkie zaćmienie księżycy, tak długo trwać będzie jak tylko może, ponieważ środek księżycy będzie przechodził bardzo blisko środka cienia naszej ziemi. — Zakrycie planety Wenus przez tarczę księżycy.

W roku 1831 zaćmienie księżycy. — Zakrycie planety Jowisza przez tarczę księżycy. — Zaćmienie planety Merkurusza przez słońce. — Zakrycie planety Saturna przez tarczę księżycy.

W roku 1832. Będzie to osobliwszy rok pod względem fenomenów na niebie. — Kometa *Encke* zjawi się na wiosnę, a kometa *Biela* w jesieni. — Merkuriusz przechodzić będzie przez tarczę słoneczną. — Zaćmienie słońca będzie widziane. — Saturn będzie zakryty przez tarczę księżycy. — Trzy księżycy planety Saturna raz poraz będą zaćmione.

W roku 1833. Zaćmienie słońca.

W roku 1834 i 1835 oczekiwana będzie kometa *Halley* Dnia 13 marca 1759 była ona na ostatnim punkcie naszcęgo horyzontu; utrzymują że 16 marca 1835 na tymże punkcie się zjawi. — Przejście Merkurusza przez tarczę słoneczną.

W roku 1836. Znaczne zaćmienie słońca.

— Wczoraj wyciągnięto z koła loterji liczbowej następujące numera: 19, 50, 46, 44, 31.

TEATR NARODOWY. — *Chłop miljonowy czyli Dziewczyna z świata czarownego.*